

**UCHWAŁA NR XVIII/144/2020
RADY POWIATU W TOMASZOWIE MAZOWIECKIM**

z dnia 27 lutego 2020 r.

w sprawie przyjęcia przez Powiat Tomaszowski Samorządowej Karty Praw Rodzin.

Na podstawie art. 12 pkt 4 w związku z art.4 ust. 1 pkt 1, pkt 3a i pkt 4 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (Dz.U z 2019 r. poz. 511, poz.1571, poz. 1815) oraz zgodnie z § 34 ust. 1pkt 4 Statutu Powiatu Tomaszowskiego (Dz. Urzęd. Woj. Łódzkiego z 2018 roku, poz.5181, poz. 5681) stanowiącego załącznik do uchwały Nr LII/418/2018 Rady Powiatu w Tomaszowie Mazowieckim z dnia 27 września 2018 r. w sprawie uchwalenia Statutu Powiatu Tomaszowskiego (Dz. Urzęd. Woj. Łódzkiego z 2018 roku, poz.5181) uchwała się co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Samorządową Kartę Praw Rodzin stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały, jako wyraz ochrony wartości poświadczonych w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, w tym ochrony rodziny, małżeństwa jako związku kobiety i mężczyzny, rodzicielstwa i macierzyństwa, prawa do ochrony życia rodzinnego, prawa rodziców do wychowania dzieci zgodnie z własnymi przekonaniem oraz prawa dziecka do ochrony przed demoralizacją.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Tomaszowie Mazowieckim.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady
Powiatu

Wacława Bąk

Załącznik do uchwały Nr XVIII/144/2020
Rady Powiatu w Tomaszowie Mazowieckim
z dnia 27 lutego 2020 r.

SAMORZĄDOWA KARTA PRAW RODZIN

Rodzina jest fundamentem ładu społecznego i podstawową wspólnotą społeczną, która stanowi optymalne środowisko rozwoju człowieka. Jest niezbędnym oparciem dla wszystkich swoich członków, szczególnie najmłodszych i najstarszych. Żadna zbiorowość nie jest w stanie realizować dobra wspólnego bez udziału rodzin. To od ich dobrego funkcjonowania zależy nasza przyszłość.

Samorząd terytorialny jest fundamentem państwa prawnego. Stanowczo sprzeciwiamy się podważaniu na poziomie samorządowym gwarantowanych konstytucyjnie praw rodzin, w tym praw rodziców i dzieci, oraz ustrojowej pozycji małżeństwa.

Opowiadamy się po stronie wartości poświadczonych w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej - rodziny, małżeństwa jako związku kobiety i mężczyzny, rodzicielstwa i macierzyństwa (art. 18), prawa do ochrony życia rodzinnego (art. 47), prawa rodziców do wychowania dzieci zgodnie z własnymi przekonaniami (art. 48 ust. 1) oraz prawa dziecka do ochrony przed demoralizacją (art. 72 ust. 1). Władze publiczne mają obowiązek uwzględniać w polityce społecznej i gospodarczej dobro rodziny (art. 71 ust. 1 Konstytucji).

Wzywamy wszystkie osoby, rodziny, zrzeszenia oraz samorządy, by przystąpiły do niniejszej Karty oraz przyłączyły się do obrony tych wartości, starając się zapewnić ich poszanowanie poprzez wydanie aktów prawnych i podjęcie działań wprowadzających zawarte w niej rozwiązania.

I. PRAWA RODZICÓW I DOBRO DZIECKA W SZKOLE ORAZ PRZEDSZKOLU

Konstytucyjna zasada pomocniczości „umacniająca uprawnienia obywateli i ich wspólnot” odniesiona do podstawowej wspólnoty obywateli i komórki społecznej, jaką jest rodzina, jest konkretyzowana w konstytucyjnym prawie rodziców do wychowania dzieci zgodnie z własnymi przekonaniami. Zadaniem instytucji oświaty jest wspomaganie wychowawczej roli rodziny w sposób, który nie koliduje z konstytucyjnymi prawami rodziców (art. 1 pkt 2 ustawy - Prawo oświatowe[#]). Rolą oświaty nie jest zastępowanie wychowania rodzinnego. Niestety w praktyce nawet ustawowo gwarantowane prawa rodziców są bardzo często ignorowane w toku wychowania szkolnego i przedszkolnego.

Dlatego konieczne jest przyjęcie przez samorządy „**Kodeksu dobrych praktyk**” zawierającego **zbiór wzorcowych rozwiązań pokazujących, jak praca wychowawcza szkół może zostać zorganizowana w oparciu o zasadę ich pomocniczości wychowawczej wobec rodziny**. Chociaż dokument taki nie będzie miał wiążącego charakteru, może w zasadniczy sposób wpłynąć na budowę kultury organizacyjnej szkół prowadzonych przez samorząd.

W szkołach samorządowych muszą być respektowane ustawowe prawa rodziców, w tym w szczególności kompetencja rady rodziców do uchwalenia programu wychowawczo- profilaktycznego oraz do wyrażania zgody na podjęcie współpracy z organizacjami pozarządowymi i wymóg każdorazowego uzyskania zgody rodzica na udział dziecka w zajęciach nieobowiązkowych. Ponadto, właściwą praktyką jest umożliwienie rodzicom aktywnego włączenia się w te procesy, w tym w aspekcie merytorycznym.

Zapewnienie rodzicom możliwości weryfikacji zewnętrznych organizacji działających na terenie szkoły oraz materiałów używanych podczas prowadzonych przez nie zajęć nieobowiązkowych powinno następować na dwóch poziomach: zarówno indywidualnie, jak i zbiorowo, poprzez radę rodziców. Dobrą praktyką jest udostępnienie informacji zawierającej nie tylko nazwę, ale też program zajęć oraz profil takiej organizacji każdemu rodzicowi z osobna, w sposób umożliwiający zapoznanie się z treścią tych dokumentów przed zapisaniem na zajęcia. Podobny mechanizm powinien zostać zastosowany wobec wszystkich innych form działalności dydaktyczno-wychowawczej szkoły lub placówki, które wykraczają poza podstawę programową lub dotyczą zagadnień objętych podstawą programową wychowania do życia w rodzinie. Dobrą praktyką jest także informowanie przez szkołę rodziców o przysługujących im uprawnieniach, nawet jeśli taki obowiązek nie wynika wprost z ustawy.

Samorząd prowadzący szkołę powinien również **publicznie udostępnić informacje o współpracy szkół z organizacjami pozarządowymi**, podając je w Biuletynie Informacji Publicznej i na stronie internetowej powiatu. Wskazać trzeba przynajmniej nazwy organizacji, na działalność których wydał zgodę dyrektor, oraz określić, jaki jest charakter ich aktywności. Dzięki takiemu rozwiązaniu rodzice będą dysponować wiedzą o funkcjonowaniu szkoły jeszcze przed podjęciem decyzji o powierzeniu jej zadań z zakresu wychowania dziecka.

Uzupełnieniem tych rozwiązań powinno być umożliwienie rodzicom uczestnictwa w zajęciach rozwijających ich kompetencje wychowawcze, a dzieciom w warsztatach wspierających wychowawczą rolę rodziny, zgodnie z modelem wychowania integralnego. Samorząd powinien inicjować i wspierać szkolenia dla nauczycieli dotyczące tej problematyki oraz współpracy z rodzicami. Szkoły, które wypracowują i stosują dobre praktyki dotyczące praw rodzin, powinny być wspierane i wyróżniane przez gminę.

II. PRAWA RODZIN W POLITYCE SPOŁECZNEJ POWIATU

Instrumenty polityki społecznej prowadzonej przez powiat powinny być tworzone i wdrażane z uwzględnieniem znaczenia praw rodziny, jej autonomii i tożsamości.

Programy współpracy z organizacjami społecznymi powinny uwzględniać zasadę wzmacniania rodziny i małżeństwa oraz wykluczać finansowanie projektów, które godzą w te wartości. Konieczne jest w szczególności wyłączenie możliwości przeznaczania środków publicznych i mienia publicznego na projekty podważające konstytucyjną tożsamość małżeństwa jako związku kobiety i mężczyzny lub autonomię rodziny. Także regulaminy samorządowych konkursów dla organizacji społecznych powinny zostać uzupełnione o standardy wzmacniające rodzinę i małżeństwo oraz wykluczające przeznaczanie środków na działania podważające konstytucyjne fundamenty prawa rodzinnego lub godzące w prawa obywateli.

Samorządowe programy profilaktyczne, które mają na celu przeciwdziałanie przemocy i pomoc jej ofiarom, przeciwdziałanie alkoholizmowi i narkomanii oraz realizację celów polityki zdrowotnej, powinny uwzględniać zasadę poszanowania integralności rodziny, która może zostać uchylona tylko w sytuacjach wyjątkowych, jak zagrożenie życia lub zdrowia jej członków. **Tylko w ten sposób uda się uniknąć patologicznych sytuacji, gdy dochodzi do nieproporcjonalnej ingerencji w życie rodzin, w tym nawet odbierania dzieci, która nie jest uzasadniona jakimikolwiek poważnymi przesłankami.**

Ważne, by programy profilaktyczne i informacyjne realizowane przez samorząd objęły obszary podstawowych wyzwań przed którymi stają dziś rodziny, w tym profilaktykę zdrowia prokreacyjnego i działania wspierające trwałość małżeństw. **Ważnym elementem polityki społecznej prowadzonej przez samorząd powinno być także wspieranie rodzin wychowujących dzieci, w tym wielodzietnych.** Samorząd powinien także promować rozwiązania umożliwiające rodzicom wybór pomiędzy różnymi formami opieki nad najmłodszymi dziećmi.

Rzeczywiste działanie organów samorządu terytorialnego jest uzależnione nie tylko od obowiązujących norm prawnych, ale także od przygotowania i wiedzy urzędników. Dlatego ważne jest przeszkolenie pracowników samorządowych, **w tym odpowiedzialnych za obszar pomocy społecznej, w zakresie autonomii i prawnej tożsamości rodziny, praw rodziców oraz dobra dziecka.** Uczestnikom szkoleń powinna zostać przekazana rzetelna i wolna od ideologii wiedza o obowiązującym prawie oraz o skutecznych metodach przeciwdziałania zjawiskom niepożądanym, w tym przemocy, uzależnieniom i innym dysfunkcjom, które mogą występować w gospodarstwach domowych i w przestrzeni publicznej. Chociaż badania empiryczne jednoznacznie potwierdzają, że silne więzi rodzinne skutecznie chronią przed przemocą, na wielu prowadzonych dotychczas szkoleniach ta podstawowa wiedza była podważana.

III. USŁUGI SPOŁECZNE DOSTOSOWANE DO POTRZEB RODZIN

Samorząd powinien podjąć także starania, aby usługi społeczne były jak najlepiej dostosowane do potrzeb rodzin, a jeśli to możliwe, uwzględniały udogodnienia pozwalające na korzystanie z nich przez rodziny z dziećmi. Wspólne spędzanie czasu przez rodziny powinna umożliwiać jak najszerzej w szczególności infrastruktura sportowa i rekreacyjna.

Ważne, żeby znaczenie rodziny, małżeństwa i rodzicielstwa afirmowane było także w obszarze działania prowadzonych przez powiat instytucji kulturalnych.

IV. PROMOCJA DOBRYCH PRAKTYK DOTYCZĄCYCH PRAW RODZIN W BIZNESIE

Dobre praktyki dotyczące praw rodziny powinny być promowane także w sektorze przedsiębiorstw. **Samorząd powinien poprzeć programy certyfikacji przedsiębiorców, którzy przyjęli rozwiązania sprzyjające rodzinie.** Może to nastąpić zarówno poprzez program certyfikujący rozwiązania adresowane do konsumentów, w tym zniżki dedykowane rodzinom czy udogodnienia dla rodzin z dziećmi, jak i program obejmujący dobre praktyki dotyczące sytuacji pracowników będących rodzicami.

V. MONITOROWANIE I EGZEKWOWANIE PRAW RODZIN

Dla realizacji praw rodzin kluczowe jest stworzenie skutecznych mechanizmów pozwalających na ich egzekwowanie. Ważne jest także, by rodziny były świadome przysługujących im praw.

Aby prawidłowo realizować na poziomie samorządowym prawa rodzin, konieczne jest powołanie Rzecznika Praw Rodziny oraz stworzenie samorządowego systemu zgłaszania naruszeń praw rodziny. Rzecznik powinien monitorować przestrzeganie praw rodziny przez instytucje samorządowe, w tym szkoły, oraz interweniować w sytuacjach, gdy dochodzi do ich naruszenia. Rzecznik może prowadzić infolinię lub skrzynkę kontaktową umożliwiającą przesyłanie zgłoszeń. Powinien także informować rodziny o przysługujących im prawach.

VI. TWORZENIE PRAWA PRZYJAZNEGO RODZINIE

Znaczenie praw rodzin nie ogranicza się do rozwiązań, które są ujęte w niniejszej Karcie. na sytuacje rodziny wpływają bezpośrednio także akty prawne, których głównym przedmiotem regulacji jest inna problematyka.

Dlatego przygotowanie każdego aktu prawa miejscowego powinno poprzedzać określenie, czy wpłynie on na sytuację rodzin oraz na zakres ich praw, w tym praw rodziców i praw dzieci- zgodnie z zasadą *family mainstreaming*. Jeśli ma to miejsce, każdorazowo należy dokonać wszechstronnej oceny skutków regulacji w tym zakresie. Niedopuszczalne jest w szczególności ograniczenie przez akty prawa miejscowego konstytucyjnych i ustawowych praw rodzin i ich członków.